

Sygn. akt IV CSK 265/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta G.
przy uczestnictwie Gminy Miasta G., T. S. i in.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 stycznia 2019 r.,
na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawcy
i uczestnika postępowania Gminy Miasta G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt III Ca (...),

- I. odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania;**
- II. orzeka, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty związane ze swym udziałem w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawcy Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta G. i uczestniczki Gminy Miasta G. od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 30 listopada 2016 r. wydanego w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia.

Uczestniczka w skardze kasacyjnej opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego, art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c., wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania „z uwagi na fakt, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające stanowiska Sądu Najwyższego. Aby dokonać oceny prawidłowości

wyroku będącego przedmiotem zaskarżenia konieczne jest udzielenie odpowiedzi na dwa pytania

1. czy czynność przed organem administracji publicznej, nie dotycząca bezpośrednio samoistnego posiadacza (nie kształtująca jego praw lub obowiązków lub nie wpływająca na jego sytuację prawną), w szczególności wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji, której samoistny posiadacz nie był stroną, w tym czynność nie skierowana przeciwko samoistnemu posiadaczowi może powodować skutek w postaci przerwania biegu terminu zasiedzenia.

2. czy czynność niepolegająca na dochodzeniu, ustaleniu, zaspokojeniu lub zabezpieczeniu prawa własności lecz mająca bezpośrednio do tego zmierzać powinna być oceniana w kontekście art. 123 k.c. w sposób abstrakcyjny, w oderwaniu od późniejszych okoliczności czy też powinna być oceniana z uwzględnieniem okoliczności późniejszych, w szczególności faktu niepodejmowania czynności polegających na dochodzeniu, ustalaniu, zabezpieczaniu, zaspokajaniu swojego prawa.”

Wnioskodawca, opierając skargę kasacyjną na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c., uzasadnił wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego „wyrażającego się w pytaniach:

1. Czy wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej w przedmiocie wywłaszczenia nieruchomości, stanowi czynność przerywająca bieg terminu zasiedzenia tej nieruchomości w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. wobec posiadacza samoistnego tej nieruchomości, który nie był stroną postępowania administracyjnego wszczętego na skutek tego wniosku? (...)

2. Czy w przypadku stwierdzenia na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. nieważności decyzji wywłaszczeniowej - wydanej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. Nr 17, poz. 70) - z przyczyn formalnych, które znane były w toku postępowania organowi orzekającemu o wywłaszczeniu, Skarb Państwa, który uzyskał posiadanie na podstawie tej decyzji wywłaszczeniowej wykonywane przez inną jednostkę niż organ orzekający, może być uważany za posiadacza w dobrej wierze; czy

wpływ na ocenę dobrej wiary mają wyłącznie te okoliczności, czy uwzględnieniu podlegają także inne okoliczności mogące być podstawą do usprawiedliwionego przekonania po stronie jednostki Skarbu Państwa, wykonującej władztwo nad nieruchomością, do posiadania tytułu prawnego”.

Za przyjęciem skargi do rozpoznania przemawia, zdaniem wnioskodawcy, także jej oczywista zasadność, którą skarżący łączy z zarzucanym naruszeniem niektórych z powołanych w skardze przepisów „w zw. z nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy wobec niedookreślenia przedmiotu zasiedzenia nieruchomości objętej rozstrzygnięciem, a w konsekwencji orzeczeniem poza żądanie wniosku skoro przesłanki zasiedzenia odnoszone są do obszaru działek, a nie ich części. (...) W powyższym zakresie wnioskodawca odwołuje się do argumentacji powołanej w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych (...)”.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli wystąpi przynajmniej jedna z określonych w tym przepisie przyczyn, co powinno zostać wykazane i należycie uzasadnione przez składającego wniosek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Warunki, jakim powinno odpowiadać prawidłowe uzasadnienie wniosku zostały wszechstronnie wyjaśnione w ustabilizowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Uzasadnienie wniosku uczestniczki nie odpowiada tym warunkom.

Skuteczne powołanie się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga precyzyjnego sformułowania określonego, nierozwiązanego dotychczas problemu prawnego o charakterze abstrakcyjnym, zaprezentowania argumentacji przekonującej o istnieniu na tle tego problemu rozbieżnych ocen prawnych i świadczącej o poważnych trudnościach w jego rozwiązaniu, a ponadto wskazania, dlaczego jest ono istotne (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 12 grudnia 2013 r., IV CSK 384/13, niepubl.).

Skarżąca wymaganej argumentacji nie przedstawiła, a kwestie, na które się w skardze powołała - budzące, jej zdaniem, wątpliwości - nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., i były już rozstrzygane

w orzecznictwie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08, niepubl.).

Również wnioskodawca nie przedstawił stosownej argumentacji prawnej przekonującej, że w sprawie pojawił się istotny, abstrakcyjny, dotychczas nierozwiązany i budzący poważne wątpliwości problem o charakterze prawnym, który wymagałby rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a postawione przez skarżącego pytania nie odpowiadają pojęciu istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wnioskodawca, uzasadniając wniosek w zakresie pierwszego z postawionych pytań, skoncentrował się na prezentacji własnego poglądu i argumentów mających przemawiać za udzieleniem poprawnej, jego zdaniem, odpowiedzi, zmierzając w istocie do zakwestionowania zaskarżonego rozstrzygnięcia; potwierdza to nawet konkluzja wywodów, iż „wydaje się, że stanowisko Sądu nie odpowiada wymogom ...”. Podobnie, w odniesieniu do drugiej z postawionych kwestii, skarżący zaprezentował własny punkt widzenia na temat właściwego jej rozstrzygnięcia, dążąc do potwierdzenia swych tez, pozostających w opozycji do stanowiska Sądu drugiej instancji. Ponadto, poruszone przez skarżącego kwestie były już w istotnym zakresie analizowane w orzecznictwie. Należy też mieć na względzie, że ostatecznie ocena dobrej lub złej wiary samoistnego posiadacza i przerwania biegu przedawnienia jest przez sąd dokonywana na podstawie konkretnych okoliczności sprawy i nawet jeden element stanu faktycznego może znacząco wpłynąć na wynik tej oceny.

Zarówno wnioskodawca, jak i skarżący uczestnik, w swych wywodach na temat możliwości przerwania biegu przedawnienia, abstrahowali od faktu, że podważenie decyzji wywłaszczeniowej było jedyną skuteczną czynnością, mogącą prowadzić do odzyskania spornej nieruchomości przez następców prawnych właścicieli, którzy zostali pozbawieni jej własności na podstawie tej decyzji. Skarżący nie uwzględnili również związku występującego między postępowaniami administracyjnymi (o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnej, poprzedzonego wzruszeniem decyzji o jej wywłaszczeniu).

Skarżący ponadto oparli się na bliżej nieuzasadnionym poglądzie, niezgodnym z ugruntowanym orzecznictwem sądów administracyjnych, w którym przyjmuje się, że w postępowaniu o stwierdzenie nieważności decyzji wyłączeniowej udział jako strona bierze jedynie podmiot, który uzyskał na jej podstawie określone prawo oraz podmiot wyłączony, a *contario* aktualny uprawniony (posiadacz) takiego statusu jest pozbawiony (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 września 1993 r., SA/Kr 299/93, ONSA 1994, nr 4, poz. 141, z dnia 10 września 2014 r., I OSK 244/13, niepubl. i z dnia 20 czerwca 2017 r., I OSK 2254/16, niepubl. i z dnia 5 stycznia 2018 r. I OSK 607/16, niepubl.).

Wnioskodawca nieskutecznie powołał się też na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie uzasadniając twierdzenia o oczywistej zasadności jego skargi stosowną argumentacją prawną, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.). Uzasadnienie wniosku ogranicza się do powtórzenia części postawionych w skardze zarzutów z pominięciem wywodów dotyczących oczywistości naruszeń, która mogłaby ewentualnie prowadzić do oczywistej zasadności skargi. „Odwołanie się” do uzasadnienia podstaw skargi nie stanowi uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c., opierając rozstrzygnięcia o kosztach na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.